

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministrei Monikai Navickienei

2021-11-25 Nr. 110

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (toliau – LPSK) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikiamą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 1, 17, 20, 22, 24, 28, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 391, 40, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 392 ir 393 straipsniais įstatymo projektą (toliau – Užimtumo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Sveikatos draudimo įstatymo projektas) ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus:

1. Užimtumo įstatymo projekto 24 str. 4 d. 5 p. numato, kad bedarbio statusas panaikinamas, kai bedarbis be svarbių priežasčių du kartus per 6 mėnesių laikotarpį atsisako siūlomo tinkamo darbo. LPSK kategoriškai nesutinka su tokiu apribojimu, kadangi 6 mėnesių laikotarpis yra per trumpas, norint susirasti tinkamą ir lūkesčius atitinkantį darbą. Vadovaujantis Nedarbo socialinio draudimo įstatymo nuostatomis, šiuo metu teisę gauti nedarbo draudimo išmoką turi Užimtumo tarnyboje įsiregistravęs nedarbo socialiniu draudimu draustas asmuo, kuriam suteiktas bedarbio statusas, jeigu Užimtumo tarnyba jam nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir, jeigu jis per pastaruosius 2,5 metų turi vienerių metų nedarbo draudimo stažą. Nedarbo draudimo išmoka mokama 9 mėnesius, vadinasi kiekvienas dirbantis asmuo pagrįstai tikisi, kad ne trumpiau kaip 9 mėnesius jam yra garantuotos pajamos ir būtent 9 mėnesius jis galės sau leisti ieškoti darbo. Siūlomas Užimtumo įstatymo pakeitimas apriboja 9 mėnesių laikotarpį iki 6 mėnesių ir pažeidžia Lietuvos dirbančiųjų teisėtą lūkestį į teisę 9 mėnesius ieškoti darbo. LPSK atkreipia dėmesį, kad pareiga bedarbiui per 6 mėnesius priimti bet kokį pasiūlymą dirbti gali būti laikomas priverstiniu darbu, kurį draudžia ne tik Lietuvos Respublikos Konstitucija, bet ir Tarptautiniai bei Europos Sąjungos teisės aktai. Todėl LPSK vietoj 6 mėnesių siūlo 12 mėnesių laikotarpį susirasti tinkamam darbui.

2. Užimtumo įstatymo projekto 30 str. 2 d. 3 p. numato, kad tinkamu darbu laikomas toks darbas, į kurį kelionė nuo darbo ieškančio asmens nuolatinės gyvenamosios vietos iki darbo vietos ir atgal trunka ne ilgiau kaip dvi valandas per dieną ir nekainuoja daugiau kaip 15 procentų darbo skelbime nurodyto mėnesinio darbo užmokesčio. LPSK atkreipia dėmesį, kad skaičiuojant nuo šiuo metu galiojančios MMA tai sudaro 96 Eur. LPSK nuomone toks procentas nuo darbo užmokesčio yra pernelyg didelė finansinė našta darbuotojui, ypač, kai jis realiai nebegalės pasirinkti darbo, o

kaip jau minėta aukščiau, privalės per 6 mėnesių laikotarpį priimti vieną iš dviejų pasiūlymų, kurie nebūtinai bus gerai apmokami. Tokiu būdu, darbuotojas patenka į biurokratinį spąstus, kai pagal galiojančius įstatymus atsisakyti dirbti jis negali, tačiau būsimas darbo užmokestis yra pernelyg mažas, kad vykdytų savo finansinius įsipareigojimus šeimai ir finansų įstaigoms, o be to dar 15 proc. nuo darbo užmokesčio privalės skirti kelionei į darbą ir iš darbo.

3. Užimtumo įstatymo projekto 30 str. 2 d. 4 p. numato, kad tinkamu darbu laikomas toks darbas, kurio skelbime siūlomas mėnesinis darbo užmokestis ne mažesnis kaip 60 procentų darbo ieškančio asmens per 3 paeiliui einančius kalendorinius mėnesius, bet nemažesnis kaip MMA. LPSK nuomone tai yra nepakankamas dydis, kadangi 60 proc. buvusio darbo užmokesčio gali nepakakti asmeniui vykdyti jo finansinius įsipareigojimus šeimai ir finansų įstaigoms, taip pat dar reikia atskaičiuoti iki 15 proc. kelionei į darbą ir iš darbo. LPSK siūlo tinkamu darbu laikyti tokį, kurio skelbime siūlomas mėnesinis darbo užmokestis būtų ne mažesnis kaip 80 procentų.

4. Užimtumo įstatymo projektas iš esmės nesprendžia šešėlinio darbo problemos, kada asmenys dirba pagal verslo liudijimus kelias dienas per mėnesį ar kelis mėnesius, o vėliau vėl grįžta į Užimtumo tarnybą, kur gauna visas garantijas, kaip darbo ieškantys asmenys.

5. Užimtumo įstatymo projektas nesprendžia vyresnio amžiaus bedarbių problemos, kadangi nėra numatyta jokių priemonių, kurios paskatintų darbdavius priimti į darbą vyresnius asmenis.

LPSK atkreipia dėmesį, kad įstatymų projektai teikiami skubotai, neišdiskutavus su socialiniais partneriais, o tik informuojant apie būsimus pakeitimus formaliai ir leidžiant pateikti nuomonę per nepagrįstai trumpą laiką. Toks skubotumas ir socialinio dialogo principų nepaisymas verčia nepasitikėti Vyriausybe kaip socialiniu partneriu ateityje.

Pirmininkė

Inga Ruginienė